

*De RODE markeringen m.b.t. het cytopathologisch onderzoek gaan retroactief in voege vanaf 01/04/2018 (blz. 6-7 en 11), m.u.v. de schrapping van de verstrekking 588350-588361 die vanaf 01/02/2020 in voege treedt.
De BLAUWE markeringen m.b.t. de bewaringstermijn gaan retroactief in voege vanaf 01/03/2020 (blz. 10)*

HOOFDSTUK VII. PATHOLOGISCHE ANATOMIE EN GENETISCHE ONDERZOEKEN.

..... Afdeling I. Pathologische anatomie.

Art. 32, § 1. Worden beschouwd als verstrekkingen waarvoor de bekwaming van geneesheer, specialist in de pathologische anatomie (A) vereist is :

.....a) Histologische onderzoeken

588232	588243	<p>Honorarium voor het pathologisch-anatomisch onderzoek door inclusie en coupe, van zoveel prelevementen als nodig, ongeacht het aantal coupes en ongeacht het aantal onderzochte organen, en met inbegrip van het eventueel macroscopisch onderzoek voor volgende prelevementen :</p> <ul style="list-style-type: none"> - vagotomie - vasectomie - tuba-ligatuur - tonsillectomie (< 18 jaar) - adenoïdectomie (< 18 jaar) - sympathectomie 	B 707
588254	588265	<p>Honorarium voor het pathologisch-anatomisch onderzoek door inclusie en coupe, van zoveel prelevementen als nodig, ongeacht het aantal coupes en ongeacht het aantal onderzochte organen, en met inbegrip van het eventueel macroscopisch onderzoek, voor volgende prelevementen :</p> <p>Biopsies van volgende diepe organen :</p> <ul style="list-style-type: none"> - lever - nier - nierbekken - bijnier - prostaat - borst - lymfeklier - beenmerg - bot - schildklier - speekselklier - pleura - long - testikel - peritoneum - retroperitoneum - mediastinum - hersenen 	B 2557

588276

588280

Honorarium voor het pathologisch-anatomisch onderzoek, door inclusie en coupe, van zoveel prelevementen als nodig, ongeacht het aantal coupes en ongeacht het aantal onderzochte organen, en met inbegrip van het eventueel macroscopisch onderzoek voor volgende operatiestukken :

- lymfeklierexerese
- eenzijdige lymfeklier okselevidement
- eenzijdige lymfeklier liesevidement
- heelkundige longbiopsie
- totale of partiële thymectomie
- resectie van subaponeurotische tumoren
- partiële pancreatectomie
- partiële hepatectomie
- cholecystectomie
- splenectomie
- mesenteriale tumorectomie
- retroperitoneale tumorectomie
- oogbol resectie
- speekselklierresectie (met uitzondering van de accessoire speekselklieren)
- partiële of totale glossectomie
- thyroidectomie
- parathyroidectomie
- pharyngectomie
- incisionele borstbiopsie
- borsttumorectomie
- partiële cystectomie (met uitzondering van de endoscopische blaasresectie)
- heelkundige of endoscopische prostaatadenomectomie
- epididymectomie
- orchidectomie
- partiële penis amputatie
- diepe hals tumorectomie
- partiële nefrectomie
- uni- of bilaterale adnexectomie
- ovariectomie
- totale salpingectomie
- partiële vulvectomie
- baarmoederhals conisatie of -resectie
- bijnier resectie
- zenuwbiopsie
- spierbiopsie
- hersen-, ruggemerg- of hypofyse- tumor resectie
- bottumor resectie
- tonsillectomie (> 18 jaar)
- adenoidectomie (> 18 jaar)

B 3499

588291	588302	<p>Honorarium voor het pathologisch-anatomisch onderzoek, door inclusie en coupe, van zoveel prelevementen als nodig, ongeacht het aantal coupes en ongeacht het aantal onderzochte organen en met inbegrip van het eventueel macroscopisch onderzoek, voor volgende operatiestukken :</p> <ul style="list-style-type: none"> -partiële mammectomie met okselklier uitruiming -totale mammectomie met of zonder okselklier uitruiming -partiële of totale pneumectomie -partiële of totale slokdarmresectie -bilaterale liesklierevidement -lymfeklierevidement van twee of meerdere groepen halsklieren -tumorectomie van de mondbodem met of zonder mandibulectomie -tumorectomie van het verhemelte met of zonder maxillectomie -totale maxillectomie -partiële of totale gastrectomie -dunne darm resectie -partiële of totale colectomie -duodenopancreatectomie -radicale, totale of subtotale hysterectomie -abdominoperineale resectie -partiële of totale laryngectomie -totale cystectomie -totale penisamputatie -totale nefrectomie -totale prostatectomie (met zaadblaasjes) -hartresectie -hart long blok -totale hepatectomie -totale pelvectomie -totale vulvectomie -foetus van 14 tot en met 24 weken ..... B 5917
--------	--------	--

588011	588022	<p>Honorarium voor het pathologisch-anatomisch onderzoek door inclusie en coupe van zoveel prelevementen als nodig, ongeacht het aantal coupes en ongeacht het aantal onderzochte organen en met inbegrip van het eventueel macroscopisch onderzoek van operatiestukken, voor die prelevementen die niet overeenkomen met de prestaties 588232 - 588243, 588254 - 588265, 588276 - 588280 of 588291 - 588302 .....</p>	B	1484
588033	588044	<p>Peroperatoir pathologisch-anatomisch extempore onderzoek, ongeacht het aantal afnamen volgens de vriesmethode en ongeacht het aantal verrichte controle-onderzoeken na inclusie en coupe .....</p>	B	2935
<p>Deze prestatie is cumuleerbaar met de prestaties 588011 - 588022 of 588232 - 588243 of 588254 - 588265 of 588276 - 588280 of 588291 - 588302.</p>				
588070	588081	<p>Immunohistologische onderzoeken (maximum vier per afname), voor het aantonen van antigenen in de coupes, na incubatie met antisera, per gebruikt antiserum .....</p>	B	608
<p>Deze prestatie is cumuleerbaar met de prestaties 588011 - 588022 of 588232 - 588243 of 588254 - 588265 of 588276 - 588280 of 588291 - 588302 of 588416 - 588420 of 588394 - 588405."</p>				
588114	588125	<p>Pathologisch-anatomisch onderzoek met een elektronenmicroscop, ongeacht de aangewende techniek of technieken, ongeacht het aantal afnamen .....</p>	B	7499
<p>Deze prestatie is cumuleerbaar met de prestaties 588011 - 588022 of 588232 - 588243 of 588254 - 588265 of 588276 - 588280 of 588291 - 588302 of 588416 - 588420 of 588394 - 588405.</p>				
588976	588980	<p>Honorarium voor de immunohistologische onderzoeken voor het aantonen van farmaco-diagnostische antigenen in de coupes na incubatie met antisera, per gebruikt antiserum, in het kader van het voorschrijven van tumor-specifieke medicatie bij oncologische patiënten</p>	B	1824
<p>Deze prestatie kan enkel worden aangerekend indien uitgevoerd naar aanleiding van een schriftelijke vraag door de behandelende geneesheer.</p>				
<p>Deze prestatie kan per onderzocht antigeen, slechts éénmaal per jaar worden aangerekend.</p>				
<p>Deze prestatie kan enkel worden aangerekend voor het aantonen van de antigenen « epidermal growth factor receptor (EGFR) » of « oestrogen receptor (ER) » of « Progesterone Receptor (PR) » of « Erb-B2/her2/neu » of « C-kit/CD117 ».</p>				
<p>Deze prestatie is cumuleerbaar met de prestaties 588070 - 588081 en 588011 - 588022 en 588232 - 588243 en 588254 - 588265 en 588276 - 588280 en 588291 - 588302 en 588416 - 588420 en 588394 - 588405.</p>				
<p>Deze prestatie is echter, voor eenzelfde antigeen, niet cumuleerbaar met prestatie 588070 - 588081.</p>				

589875	589886	Honorarium voor het ter beschikking stellen van het representatief tumorweefsel voor moleculair onderzoek in het kader van het voorschrijven van tumorspecifieke medicatie bij oncologische patiënten	B	2000
--------	--------	---	---	------

Het ter beschikking stellen van het representatief tumorweefsel vergt een revisie van de bestaande microscopische preparaten, correlatie met het restmateriaal, selectie en voorbereiding van het representatieve weefsel vanaf het restmateriaal.

De verstrekking 589875-589886 kan enkel worden uitgevoerd en aangerekend door een geneesheer-specialist voor pathologische anatomie op basis van een beslissing genomen in het multidisciplinair oncologisch consult over de te behandelen patiënt. De resultaten van de test worden toegevoegd aan het patholoog-anatomisch verslag.

De verstrekkingen 589875-589886 en 588976-588980 zijn onderling niet cumuleerbaar.

		b. Cytologische onderzoeken :	
~~588350~~	~~588361~~	~~Honorarium voor het preventief cytopathologisch onderzoek voor het opsporen van neoplastische cellen op cervicovaginale afnamen, ongeacht het aantal uitstrijkpreparaten en ongeacht het aantal verschillende cervicovaginale afnamen~~	~~B 521~~
588394	588405	Honorarium voor het cytopathologisch onderzoek voor het opzoeken van neoplastische cellen (zowel na uitstrijken en/of insluiten), op urinestalen en/of sputumstalen, ongeacht het aantal uitstrijkpreparaten en/of insluiten.....	B 521
589853	589864	Honorarium voor het preventief cytopathologisch onderzoek voor het opsporen van neoplastische cellen op cervicovaginale afnamen gebruik makend van de techniek van de dunne laag cytologie, ongeacht het aantal afnamen	B 650
588416	588420	Honorarium voor het cytopathologisch onderzoek voor het opzoeken van neoplastische cellen (zowel na uitstrijken en/of insluiten), van afnamen niet gespecificeerd in de verstrekkingen 589853-589864 en 588394-588405 in de verstrekkingen ~~588350-588361 en 588394-588405~~ , ongeacht het aantal uitstrijkpreparaten en/of insluiten, per afname	B 1413
588873	588884	Honorarium voor het bijkomende cytopathologisch onderzoek voor het opsporen van neoplastische cellen op cervicovaginale afnamen, in tweede lezing naar aanleiding van de verstrekking 589853-589864, op dezelfde cervico-vaginale afnamen, gebruik makend van de techniek van de dunne laag cytologie, ongeacht het aantal afnamen ~~Honorarium voor het bijkomende cytopathologisch onderzoek voor het opsporen van neoplastische cellen op cervicovaginale afnamen, in tweede lezing naar aanleiding van de prestatie 588350-588361, op dezelfde cervico vaginale afnamen, ongeacht het aantal uitstrijkpreparaten en ongeacht het aantal verschillende cervicovaginale afnamen~~	B 260

Deze prestatie kan slechts worden uitgevoerd en aangerekend door een geneesheer-specialist in de pathologische anatomie op voorschrift van de geneesheer- specialist die de prestatie ~~589853-589864 588350-588361~~ heeft uitgevoerd.

Het voorschrift bevat de motivatie van zijn vraag tot tweede lezing.

Het cytopathologisch verslag naar aanleiding van de prestatie 588873 - 588884 bevat een advies betreffende de te volgen therapeutische houding.

De verstrekkingen ~~589853-589864 588350-588361~~ en 588873-588884 mogen slechts éénmaal per drie kalenderjaren worden aangerekend.

De prestaties ~~589853-589864 588350-588361~~ en 588873 -588884 kunnen niet worden gecumuleerd door dezelfde verstrekker.

588895	588906	Honorarium voor het cytopathologisch onderzoek voor het opsporen van neoplastische cellen op cervicovaginale afnamen, gebruik makend van de techniek van de dunne laag cytologie, in het raam van diagnostische of therapeutische opvolging, ongeacht het aantal afnamen ~~Honorarium voor het cytopathologisch onderzoek voor het opsporen van neoplastische cellen op cervicovaginale afnamen, in het raam van diagnostische of therapeutische opvolging, ongeacht het aantal uitstrijkpreparaten en ongeacht het aantal verschillende cervicovaginale afnamen~~ B 650 524 Deze prestatie kan slechts worden uitgevoerd en aangerekend door een geneesheer-specialist in de pathologische anatomie en is niet cumuleerbaar met de prestaties ~~589853-589864 588350-588361~~ en 588873 - 588884. Het cytopathologisch verslag bij de prestatie 588895 - 588906 bevat zowel de diagnostische of therapeutische indicatie die aanleiding heeft gegeven tot het onderzoek als een advies betreffende de te volgen therapeutische houding. De prestatie 588895 - 588906 mag tweemaal per kalenderjaar worden aangerekend tot een negatief resultaat wordt bekomen.
588932	588943	Honorarium voor het opsporen van hoogrisico HPV op cervicovaginale afnamen, door middel van een moleculair-diagnostische methode naar aanleiding van de prestatie ~~589853-589864 588350-588361~~ of 588873 - 588884, op dezelfde cervico-vaginale afname(n) B 1362 De verstrekking 588932-588943 mag slechts éénmaal per drie kalenderjaren worden aangerekend. Deze prestatie kan slechts worden uitgevoerd en aangerekend door een geneesheer, specialist in de pathologische anatomie of een specialist in de klinische biologie op voorschrift van de geneesheer-specialist die de prestatie ~~589853-589864 588350-588361~~ of 588873 - 588884 heeft uitgevoerd en is slechts vergoedbaar bij de aangetoonde aanwezigheid van atypische cellen (ACS-US; ASC-H; AGC-ecc, NOS of AGC-ecc, favor neoplastic) in de cervicovaginale afname(n), bevestigd in tweede lezing (zoals bedoeld in 588873 - 588884). Het voorschrift bevat de motivatie van de vraag tot opsporen van hoogrisico HPV. De resultaten van de prestatie 588932 - 588943 worden toegevoegd aan het cytopathologisch verslag en samen geïnterpreteerd met vermelding van de verder te volgen therapeutische houding.
588954	588965	Honorarium voor het opsporen van hoogrisico HPV op cervicovaginale afnamen, door middel van een moleculair-diagnostische methode in het raam van diagnostische of therapeutische opvolging, naar aanleiding van de prestatie 588895 - 588906, op dezelfde cervico-vaginale afname(n) B 1362 De verstrekking 588954-588965 mag tweemaal per kalenderjaar worden aangerekend tot een negatief resultaat wordt bekomen. Deze prestatie kan slechts worden uitgevoerd en aangerekend door een geneesheer-specialist in de pathologische <anatomie> of een specialist in de klinische biologie op voorschrift van de geneesheer-specialist die de prestatie 588895 - 588906 heeft uitgevoerd en is slechts vergoedbaar als opvolging bij reeds eerder aangetoonde aanwezigheid van atypische cellen (ACS-US; ASC-H; AGC-ecc, NOS of AGC-ecc, favor neoplastic) in de cervicovaginale afname(n) of bij de opvolging van behandelde hooggradige cervicale intraepitheliale neoplasie (CIN 2 en CIN 3 en AIS-ecc) met negatieve cervicovaginale afname(n). Het voorschrift bevat de motivatie van de vraag tot opsporen van hoogrisico HPV. De resultaten van de prestatie 588954 - 588965 worden toegevoegd aan het cytopathologisch verslag en samen geïnterpreteerd met vermelding van de verder te volgen therapeutische houding. De prestaties 588932 - 588943 en 588954 - 588965 zijn onderling niet cumuleerbaar.

.....
§ 2. De verstrekkingen nrs. 549511 - 549522, 549533 - 549544, 550012 - 550023, 550034 - 550045, 550771 - 550782, 553055 - 553066, 553070 - 553081 mogen eveneens worden aangerekend wanneer ze worden verricht door een geneesheer die is erkend als specialist voor pathologische anatomie.

§ 2 bis. Per medische of chirurgische prestatie kan slechts één van de codenummers 588011 - 588022, 588232 - 588243, 588254 - 588265, 588276 - 588280 of 588291 - 588302 aangerekend worden. Bij meerdere tijdens éénzelfde zitting uitgevoerde prestaties die volgens de regels van de nomenclatuur afzonderlijk vergoedbaar zijn, kunnen de overeenstemmende histo-pathologische onderzoeken telkens worden aangerekend aan 100 %.

.....

§ 3. De geneesheren die als specialist zijn erkend voor een ander specialisme dan pathologische anatomie, mogen, voor de zieken die zij in het raam van hun specialisme verzorgen, de met dat specialisme verwante verstrekkingen aanrekenen voor zover ze de microscopische onderzoeken persoonlijk uitvoeren zonder ze te delegeren aan anderen en op voorwaarde dat zij op dezelfde wijze beantwoorden aan criteria inzake kwaliteit zoals uitgewerkt door de beroepsverenigingen en de wetenschappelijke genootschappen van pathologische anatomie.

§ 3 bis. De apothekers die vóór 1 januari 1980 door de Minister tot wiens bevoegdheid Volksgezondheid behoort, zijn erkend om verstrekkingen inzake pathologische anatomie te verrichten, mogen die in artikel 32, § 1, bedoelde verstrekkingen verrichten waarvoor ze zijn erkend op voorwaarde dat zij voldoen aan dezelfde erkenningscriteria en op voorwaarde dat zij op dezelfde wijze beantwoorden aan criteria inzake kwaliteit zoals uitgewerkt door de beroepsverenigingen en de wetenschappelijke genootschappen van pathologische anatomie.

De erkenning vermeldt de verstrekkingen waarvoor zij bevoegd zijn. De bepalingen betreffende de geneeskundige verstrekkingen gelden ook voor de verstrekkingen die door de hiervoren vermelde apothekers worden verricht.

§ 4. De verstrekkingen 588011 - 588022, 588114 - 588125, 588232 - 588243, 588254 - 588265, 588276 - 588280, 588291 - 588302, 588394 - 588405 en 588416 - 588420 die worden aangerekend door een geaccrediteerde geneesheer specialist voor pathologische anatomie, geven aanleiding tot een bijkomend honorarium van Q 10.

Dat bijkomend honorarium is voorzien onder het nummer 588910 - 588921. Dat bijkomend honorarium wordt maximum een keer per voorschrift of per dag, indien de uitvoering van het voorschrift over meerdere dagen gespreid wordt, toegekend.

§ 5. De honoraria voor de verstrekkingen inzake pathologische anatomie die worden verricht door een geneesheer specialist voor pathologische anatomie, mogen niet worden gecumuleerd met de honoraria voor raadpleging in de spreekkamer van de geneesheer of voor bezoek bij de zieke thuis.

§ 6. De speciale afnamen die nodig zijn voor de verstrekkingen inzake pathologische anatomie, worden bijgehonoreerd overeenkomstig de desbetreffende bepalingen van de nomenclatuur.

§ 7. Bij elke pathologische anatomie moet een verslag gaan.

§ 8. Om te mogen worden aangerekend moeten de verstrekkingen inzake pathologische anatomie die worden verricht door een geneesheer, specialist voor pathologische anatomie aan de volgende voorwaarden voldoen :

1. Voor de patiënt zijn voorgeschreven door een geneesheer die deze patiënt in behandeling heeft, hetzij in het raam van de algemene geneeskunde, hetzij in het raam van een geneeskundig specialisme, met uitsluiting van de klinische biologie en de pathologische anatomie, hetzij door een tandarts in het raam van tandverzorging.

In afwijking van die algemene regel mag de geneesheer, specialist voor pathologische anatomie wijzigingen aanrekenen die zijn aangebracht aan het oorspronkelijk voorschrift van de behandelend geneesheer, voor zover :

- de geneeskundige verantwoording van die wijziging voor elk geval is opgemaakt op grond van objectieve en individuele feiten;
- die geneeskundige verantwoording is opgegeven in de aanvraag om onderzoek en in het antwoord wordt vermeld;
- op het getuigschrift voor verstrekte hulp, bij de bijkomende onderzoeken die overeenstemmen met die wijziging aan het voorschrift is vermeld : verstrekking aangevraagd door de geneesheer, specialist voor pathologische anatomie.

2. Op het voorschrift voor onderzoeken inzake pathologische anatomie moeten de volgende inlichtingen voorkomen :

- naam, voornaam adres en geboortedatum van de patiënt;
  - naam, voornaam, adres en identificatienummer van de voorschrijvende geneesheer;
  - datum van het voorschrift en handtekening van de voorschrijvende geneesheer;
- vermelding van de anatomische plaats waar elk staal wordt afgenomen.

3. Op het getuigschrift voor verstrekte hulp moeten de naam, de voornaam en het identificatienummer van de voorschrijvende geneesheer of tandarts, alsmede de datum van ontvangst van de aanvraag in het laboratorium voorkomen. De onderzoeken die tot een zelfde voorschrift behoren, moeten duidelijk zijn gegroepeerd op het getuigschrift voor verstrekte hulp.

4. De voorschriften voor onderzoeken inzake pathologische anatomie moeten door de specialist voor pathologische anatomie gedurende [de termijn bepaald in artikel 1, § 8, drie jaar](#) worden bewaard. Ze moeten chronologisch worden gerangschikt volgens de ontvangstdatum van de aanvragen. Ze mogen voor verificatie worden opgevraagd, zelfs buiten ieder enquête door de Orden, de Dienst voor geneeskundige controle van het RIZIV, de adviserend geneesheren van de verzekeringsinstellingen of de gerechtelijke organen.

5. De prestaties worden uitgevoerd in overeenstemming met criteria betreffende kwaliteit zoals uitgewerkt door het « Consilium Pathologicum ».

§ 9. (*geschrapt*)

§ 10. Om de verstrekkingen 588932-588943 en 588954-588965 te mogen aanrekenen :

- a) moeten deze verstrekkingen uitgevoerd zijn in een laboratorium dat een ISO 15189 accreditatie, of een accreditatie volgens een gelijkwaardige laboratoriumnorm bezit voor de uitgevoerde verstrekkingen;
- b) moet het laboratorium het bewijs kunnen voorleggen van deelname aan interne en externe kwaliteitscontroles die voldoen aan nationale of internationale kwaliteitsnormen;
- c) dient het laboratorium zich te onderwerpen aan de controles uitgevoerd door het Wetenschappelijk Instituut Volksgezondheid.

§ 11. Wanneer de kwaliteit van het uitstrijkje geen correct cytopathologisch onderzoek toelaat, mogen de verstrekkingen ~~589853-589864 588350-588361~~ en 588895-588906 geen tweede keer aangerekend worden, noch aan de verplichte zorgverzekering, noch aan de patiënte.

§ 12. De verstrekking 589875-589886 mag enkel worden aangerekend in het kader van het opsporen van de K-RAS mutatie bij gemetastaseerde colorectale kanker.